

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

16. De lege prohibente vel infirmante pacta, contractus, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

& Iudici seipsum sistere, adiustam pœnam patienti-
dam non prohibetur, ob amorem iustitiæ. Nam sicut
alius iudici suadere potest, aut publica auctoritate
Reo iustam mortem decernat; ita & Reus idem sus-
dere seu petere non prohibetur.

C A P. XVI.

*De lege prohibente vel infirmante pacta, contra-
ctus, testamenta &c.*

1 **L**egislator supremus potestatem habet ex iuris
causa ad bonum publicum pertinente personas
aliquas ad contrahendum, testandum inhabiles red-
dere, item contractus (V. C. matrimonio) certam
formam & solemnitatem præscribere, quæ ad eorum
substantiam pertinere debeat.

2 Interdum lex contractui nec resistit nec assistit, et
videre est in pacto nudo, ex quo civili iure actio non
conceditur.

3 Interdum lex contractum prohibet, sed non in-
firmat, nec à Iudice infirmandum decernit, *nam mo-
ta prohibentur fieri quæ, si fuerint facta, obtinent firmit-
tem*: Innocent. III. c. ad Apostolicam, de Regul. Di-
citurque tunc contractus validus, sed non licitus. V.
C. negotiatio Clericorum, matrimonium tempore
Interdicti & ante denunciations, & post votum
continentiæ, aut contra fidem priorum sponsalia-
rum.

NB. Si lex Ecclesiastica simpliciter aliquid prohibet,
nulla facta mentione infirmandi non censetur
infirmare (nam actum prohibere, eumque infirmare
diuersa sunt, & inter se separabilia: ergo vnum ex al-
tero colligi non debet, præsertim in materia odiosa)
iuxta reg. 30. in 6. Semper in obscuris, quod mini-
mum

num est, sequimur. Secus est dicendum de lege Imperiali, ob specialem Theodosij constitutionem in leg non Dubium C. de legib. *Nullum pactum, nullam conventionem, nullum contractum inter eos videri volumus subsecutum, qui contrahunt, lege contrahere prohibente: sed hæc ad Canonicas sanctiones non sunt translata.*

NB. Reg. 64 in 6. *Quæ contra ius fiunt, debent utiq; pro infectis haberi.* iudici præscribitur, cuius proinde officium est inspicere, contra quale ius & qua ratione contra illud actum fit; vt intelligat validumne, an inualidum pronuntiare debeat.

Interdum lex contractum aliumve actum, licet 4 per seipsam non infirmet, tamen à Iudice infirmandum decernit, idque ordinariè censendum erit, si lex utatur verbis ad Iudicem propriè spectantibus; rescindatur, infirmetur annulletur.

Interdum lex contractum, testamentum &c. ipso 5 facto & ante omnem aliam sententiam irritum reddi; consequenter Iudici iubet, vt per sententiam ita declaret.

Talis infirmitas contractus, alteriusve actus, sua 6 præ naturâ subsistentis plerumque intelligitur tantum civiliter, vt interim maneat obligatio naturalis per se sufficiens ad transferendum dominium alioque Effectus.

Interdum lex plenissimè infirmata actum, V. C. 6 matrimonium clandestinum; vt nullus inde effectus aut obligatio, ne in conscientia quidem foro, oriatur pari modo lex civilis infirmat contractum pupilli cum tutore initium

Si legislator, cum actum instituit, ve eius exercen- 7 di potestatem primitus confert, formam vel conditionem

H 2 tionem

tionem apponat, cum qua exerceri debeat, censetur forma substantialis Exempl. In formis Sacramentorum ex Christi Domini institutione requisitis; in formis Sacramentalium, pura benedictionum, ab Ecclesia requisitis. Sin verò Legislator formam aliquam procedendi præcipiat observari ab ijs, qui jam antea actus secundum substantiam exercendi potestatem habuerunt, forma accidentalis censeri debet.

- 8 Nisi Legislator exprimat, vt tali formâ non observatâ, actus inutilis sit, plerunque tamen id intelligitur, vt requiratur Iudicis sententia, cassantis actum.
- 9 Si actus aliquis (pura Electio, alienatio rei ad Ecclesiam pertinens) sine fraude & iniuriâ vllâ celebratus est, prætermittâ iuris solemnitate, in conscientia iustus est electus, rei Ecclesiasticæ emptor &c. donec Iudicis rescindentis autoritas accedat.

C A P. XVII.

De lege Casarea infirmante ultimas defunctorum voluntates non solemnes.

- 1 **C**iuilium Legislatorum, ultimas minus solemnes voluntates cassantium intentio fuisse videri, illis resistere ciuilitern tantum, relictâ interim ratione naturali, quamuis inefficaci, quippe quæ per exceptionem ciuilibus constitutionis elidi possit.
- 2 NB. Iudex in externo foro hereditatem adiudicare debet ab Intestato, eumque liberum pronunciare à soluendis legatis ex testamento minus solemniter licet certum sit, aliam fuisse testatoris voluntatem. Prob. Iudex non de legibus, sed secundum leges iudicare debet. Imperfectum autem testamentum secundum leges nullum est. §. ex eo. Instic. Quibus modis